

Konst + forskning = Sant?

Åsa Harvard
Narrativity Studio
Interactive Institute
Asa.harvard@tii.se

Publicerat i tidskriften Konstnären, december 2002

Jag har en bakgrund som konstnär, och arbetar sedan tre år som forskare på Interactive Institute (II). II har till uppgift att bedriva tvärvetenskaplig forskning – i skärningsfältet mellan konst och vetenskap å ena sidan (dvs vad gäller kunskapsmetoder), och i ett skärningsfält mellan industri, offentlighet, universitet/utbildning och kulturliv å andra sidan (detta är de samarbetsparter vi länkar samman i våra forskningsprojekt).

Det forskningsfält jag arbetar inom är interaktionsdesign (kallas ibland också HCI- human-computer interaction) och inom det sysslar man med att utveckla nya användningssätt för IT, med fokus på användarna, inte bara på teknologin. Jag har under de senaste åren arbetat med ett projekt kring leksaker och lekmiljöer som kombinerar fysiska platser och föremål med digital information (senast i form av en ”videosandlåda” med projicerade bilder på sand).

För min del ser ekvationen konst/forskning ut ungefär så här: Jag arbetar med tvärvetenskaplig forskning, tillsammans med andra yrkesutövare och akademiker. Konsten är inte syftet med forskningen, däremot är den konstnärliga traditionen *min* kunskapstradition, och det jag kan bidra med i samarbetet med andra. Eftersom jag arbetar med folk från andra discipliner ställs jag ofta inför nödvändigheten att kunna ”översätta” mitt arbetssätt så andra kan förstå logiken i det.

Sven-Olof Wallenstein skrev en mycket bra artikel om konst och forskning i tidskriften Glänta, där han påpekar risken i att se dem som två homogena kolosser. Inom konsten rymms många förhållningssätt, många påminner om det som forskare gör. Likadant är det inom forskningen. Det är inte så entydigt som man kan tro, att forskaren bara sysslar med sanning och objektiva mätmetoder. Kunskap föds fram på alla möjliga sätt – och forskare likaväl som konstnärer lägger mycket tid på att utveckla metoder för att provocera sig själva till arbete och kreativitet, och att skapa nya tolkningsmodeller för sina resultat.

En sak som skiljer sig däremot är hur man redovisar sina resultat. Inom den akademiska världen finns formaliserade format för hur man delar med sig av sina resultat, med fasta punkter för vad som ska redovisas (som t.ex. att identifiera det forskningsfält inom vilket man verkar, och hur ens egen forskning relaterar till det som andra gör). En duktig konstnär har förmodligen koll på detta, men ingen ber honom eller henne redovisa det på samma sätt som en forskare förutsätts göra.

Ett annat spår handlar om utvecklingen av nya forskningsstrukturer – från slutna system av specialiserad forskning som vänder sig till specialiserade mottagare, till tvärvetenskaplig forskning som av nödvändighet blir mer ”öppen” eftersom utövarna kommer från olika kulturer, och inte delar samma jargong. Det är bland annat den teknologiska utvecklingen som

verkat i riktning mot tvärvetenskaplighet. Nya teknologier är komplexa, och deras konsekvenser sträcker sig långt bortom teknologierna själva. För att möta upp det behövs forskning som strävar efter en helhetssyn, och också tar med humanistiska och sociala perspektiv. Och inte minst – när det handlar om innovation behövs folk med vana av att skapa nytt och chansa vilt. Där har konstnärer mycket att tillföra. (Min förnimmelse är att det mindre beror på att konstnärer skulle vara särskilt kreativa människor, och mer på att den som är konstnär har tillgång till en arsenal av *metoder* för att hantera osäkerhet och nyskapande).

Sammanfattningsvis tror jag att det är viktigt att underlätta infiltration, på person- och projektnivå, mellan folk som sysslar med konst och folk som sysslar med forskning, och att involvera konstnärer i forskning också när forskningsobjektet inte är konst.

Konstutbildningarna spelar förstås en viktig roll i detta. De kan sätta trenden, initiera samarbeten och sist men inte minst, verka för ett synsätt på konst och konstnärer som ger utrymme för hopp över skaklarna ut i andra discipliner.

Åsa Harvard
2002-09-25